

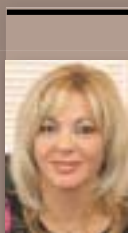
ГЕОРГИ ТРЕНКОСКИ,
ДИРЕКТОР НА ФОНДОТ
ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ

ЌЕ ОБЕ

УСЛУГИ СО НАЈГОЛЕМ КВА

Господинот Георги Тренкоски е магистер за економија и менаџмент. Во долгата листа на многубројните ангажмани како во државава, така и во странство, сега се вбројува и работното место прв човек на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, организација која години наназад токму поради начинот на кој досега функционираше максимално го привлекува вниманието на јавноста.

За она со што се соочил во Фондот, каква програма планира да воведо во начинот на менаџирањето со него и, пред сè, што ќе им се овозможи на осигурениците кои треба да добијат квалитетни здравствени услуги, директорот Тренкоски вели...

Разговорот го водеше:
Елизабета АНДОНОВСКА

Господине Тренкоски, од неодамна сте директор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, кој треба да претрпи темелни реформи, бидејќи неговата финансиска ситуација и нестабилното финансирање не дозволуваат да се поккријат сите долгови во здравствениот сектор во државава, а кој, пак, треба да одговори на потребите на осигурениците, кои ја финансираат нивната и вашата работа, односно бараат соодветна и квалитетна здравствена заштита. Се наметнува прашањето дали сега можете да понудите нова форма на менаџирање на работењето на ФЗОМ, односно врз кои принципи ќе се базира Вашето раководење со Фондот?

ТРЕНКОСКИ: Апсолутно може да се понудат нови форми на менаџирање, затоа што сум со многу поразлична обука и едукација од досегашната практика во здравството. Се разбира, цел ни е многу подобар пристап на осигурениците до здравствените услуги. Сите се согласуваме дека нивото на квалитетот на услугите е незадоволително и сите сме на исто мислење дека мора да се направи нешто за драстично да се подобри квалитетот кој им се дава на осигурениците. Основниот принцип се етика, доверба, ригорозно штедење и максимална ефективност, што значи колку што е можно со помали средства да се добијат врвни здравствени услуги.

Неодамна некои веледрогерии им простија дел од долговите на ЈЗУ, кои ви овозможува да ги деблокирате сметките на одредени здравствени установи, што значи дека затворивте една од многуте дупки во болното здравство. Колкав е долгот на ФЗОМ кон веледрогериите, односно колкав е долгот на ЈЗУ кон веледрогериите и кон другите добавувачи на здравствени материјали?

**ЗБЕДИМЕ ЗДРАВСТВЕНИ
ЛИТЕТ ЗА НАЈМАЛКУ ПАРИ**

М

еја интервју

ГЕОРГИ ТРЕНКОСКИ

ТРЕНКОСКИ: Во однос на ова прашање не би ги издвојувал само веледрогериите. Долговите на јавното здравство кон сите добавувачи изнесуваат повеќе од четири милијарди денари. Станува збор за критична состојба, каде што Фондот се нуди како заеднички партнер со Владата, како сопственик на јавните здравствени установи, за да го реши овој проблем на подолг рок, за да имаме конзистентно и консолидирано здравство во Македонија. Консолидираниот финансиски тек е основна алатка за да можеме ние да го консолидираме здравството.

Како стратешки купувач на здравствени услуги, ставајќи го на прво место фокусот на пациентите, имајќи го предвид интересот на осигурениците, во иднина Фондот ќе има одврзани раце да склучува и да раскинува договори со веќе постојните болници, независно дали се државни или приватни. Преку воспоставување конкуренција во здравствениот сектор меѓу болниците ќе се добие подобар квалитет на здравствените услуги. Фондот ќе ги стимулира оние услуги за кои пациентите се задоволни и сè повеќе им се потребни на осигурениците.

Кои веледрогерии се откажаа од дел од својот профит, а што им беше понудено или што тие побараа за возврат на тоа? Колку е точниот износ на вкупниот долг, односно на простените пари?

ТРЕНКОСКИ: Со дел од веледрогериите сè уште преговараа. Повеќето од нив се согласија да одговорат позитивно на овој јавен повик и очекуваме сумата од вкупниот долг да биде значителна, но не би рекол простена, туку би потенцирал дека заеднички со добавувачите ќе се договориме да се изнајде решение за долготрајна стабилност на здравствениот сектор во Македонија.

Дали во синцирот на набавка на лекови и на материјали за здравството востановивте привилегирани веледрогерии и дали во таа врска се констатирани докази за да поднесете одделни кривични пријави кон лицата кои ги злоупотребуваат своите положби за лични цели и интереси?

ТРЕНКОСКИ: Отворате интересна тема. Сметам дека е радикален чекорот во начинот на работењето на Фондот кој го воведува новата гарнитура. И ние сме свесни дека во јавноста има отворени сомневања за злоупотреби и во Фондот, а особено тоа се однесува на јавните здравствени установи. Верувајте дека ќе истраеме на патот кој сме го почнале, апсолутно мораме да ги отстраниме сите злоупотреби на службените положби, кои очигледно, според затекнатите состојби, не биле ниту мали, ниту незначајни во здравството. Напротив, според објективните анализи недвосмислено се смета дека здрав-

Фондот за здравствено осигурување на Македонија му исплатил значителна сума на "Зегин", повеќе од 2 милиона евра, планирани и исплатени, и ние ќе се бориме да ги вратиме, бидејќи се работи за многу сомнителен случај на исплата на пари од граѓаните. Точно е дека Фондот е олеснет за огромни суми.

ството е најкорумпираниот сектор во Македонија. Очекуваме дека сега на раководни функции ќе бидат луѓе со комплетно нови морални погледи за да можеме во интерес на осигурениците да воведеме нови поквалитетни здравствени услуги.

Изјавивте дека ФЗОМ е на позитивна нула, но јавните здравствени установи се во огромни долгови, кои всушност и претставуваат ваш најголем товар. Како да се подмират долговите?

ТРЕНКОСКИ: Не сум изјавил дека ФЗОМ е на позитивна нула ниту, пак, дека е финансиски стабилен. Тоа што сме изјавиле е дека долговите на Фондот се релативно во ситуација каква што Фондот може да ги подмири. И Фондот има огромни долгови, околу милијарда денари. Фондот за здравствено осигурување на Македонија не е во критична положба, но далеку од тоа и дека е во добра положба. Она што го реков е дека јавните здравствени установи, односно дел од нив, се во уште по-критична состојба од Фондот. Всушност, интеграцијата од Фондот мора да оди кон спасување на здравствените услуги во неколку критични болници. Значи, не ги спасуваме докторите, не ги спасуваме објектите, односно со овие интервенции ние ги спасуваме здравствените услуги за осигурениците од одредени региони во Македонија. Се работи повторно на обезбедување на неопходно потребните здравствени услуги за нашите осигуреници, кои апсолутно се приоритет на ова раководство на Фондот.

Фондот инсистира болниците да направат еден квантум-скок, кој можеби ќе биде и историски и ќе бидат потребни десеттина години за тоа да се направи. Бараме да се воведат електронско менаџирање, електронска контрола на сите набавки. Значи, отчетноста и одговорноста кон пациентите да биде на многу повисоко ниво.

Во Вашата програма за работа на ФЗОМ истакнувате дека во делот на политиката и на квалитетот на работењето во здравството мора да се воведат ред, кој може да се одвива преку електронска контрола на сите услуги кои ЈЗУ ќе им ги понудат или ќе им ги дадат на здравствените осигуреници. Како да се спроведат оваа замисла, кога одредени болници немаат конци за шиене, повторно се стерилизираат веќе употребените игли, врвни лекари и професори оперираат голи итн.!?

ТРЕНКОСКИ: Јас би кажал дека токму затоа што нема електронски систем на менаџирање, токму поради тоа нема и контрола на потребните основни материјали. Би кажал дека во една клиничка аптека се трошат двасеттина милиони евра, кои се многу поголема сума од било која потреба за информатички систем на Клинички центар. Ќе сфатите дека со една инвестиција можеме да заштедиме многу пари, да се воведат многу подобра контрола. Апсолутно Фондот инсистира болниците конечно да направат еден квантум-скок, кој можеби ќе биде и историски и за кои се изгубени повеќе од десеттина години за тоа да се направи. Ние бараме да се воведат електронско менаџирање, електронска контрола на сите набавки. Тоа значи дека отчетноста и одговорноста кон пациентите да биде на многу повисоко ниво.

Владата на Република Македонија упорно се залага за двајца менаџери во здравството. Тоа значи дека набрзо ќе добиете колега, кој Вас ќе Ве надгледува, но и Вие ќе

го контролирате неговото менаџирање. Што мислите за ваквиот систем на двојно менаџирање, кое во странство е паритетно, на еден економист доаѓа лекар итн. Паралелата да се менаџираат "Ре-медика" и Фондот...

ТРЕНКОСКИ: Треба да ги разделиме Фондот од јавните здравствени установи. Во однос на јавните здравствени установи би било најдобро начинот за нивното функционирање да го преземат министерствата кои се надлежни за законските промени, а во однос на Фондот позајмивме идеја тоа да се спроведат со еден странец, кој би бил рамноправен партнер и втор директор.

Паралелата околу менаџирањето на "Ре-медика" и Фондот е многу интересна, многу значајна. Ние имавме и некои јавни трибини на кои се зборуваше во однос на незнаењето или неуспешноста на менаџирањето во македонското здравство. Можеби "Ре-медика" е најдобар пример и тоа јавно се одбележува. Оваа здравствена институција беше избрана за најдобро менаџирана инвестиција во Југоисточна Европа за 2005 година, така што ние дадовме пример дека една болница може успешно да се менаџира и од македонски кадри. Како Македонец горд сум што сум придонел да се подигне квалитетот на животот на нашите граѓани. Очигледно дека има револуционерни промени, многу нови технологии, а она што е најбитно - пристапот кон пациентите - е многу подобар отколку што бил досега. Тоа покажува дека може да се успее и во здравството, иако тоа досега беше невозможно.

Исто така, оваа паралела е интересна и од аспект на тоа што Фондот во секој случај не е директен менаџер на болниците, но од болниците бара да бидат добро менаџирани. Значи, мене ми е многу јасно како треба да се менаџира болница, каков фокус на пациенти треба да се задоволи. Она што ние го имавме во "Ре-медика", каде што индексот на задоволство на пациентите беше највисок, очекуваме, исто така, на истите принципи, и Фондот да се фокусира кон пациентите.

М*еја интервју***ГЕОРГИ ТРЕНКОСКИ**

Значи, фокусот е ист кон осигурениците, клиентите, доколку така се постави и со еден современ менаџмент, може да се има успех. Мислам дека можеби очите на јавноста овде се повнимателни кон Фондот и се поригорозни, зашто сепак се работи за државни пари и можеби задачата е потешка, но далеку од тоа дека и во "Ре-медика" беше лесно. Напротив, во "Ре-медика" работевме без ниту едно евро од Фондот, а сепак успеавме да станеме успешни за помалку од една година, така што би кажал дека можеби дури слободата на одлучување и работење беше поголема во "Ре-медика". Инаку, во "Ре-медика" имаше само еден менаџер.

Приватните медицински установи од т.н. терцијално здравство се реалност, но сепак односот на ЈЗУ кон ФЗОМ има некоја правна и финансиска конструкција и регулатива. Како ќе најдете заеднички јазик со приватните специјализирани болници?

ТРЕНКОСКИ: "Ре-медика" направи голем исчекор во здравството во Македонија. "Ре-медика" е со многу различни специјалности, би рекол прв мини клинички центар. Тоа е само дел од моето искуство, кое е богато и во други области.

Она што сакав да го спомнам и што е најбитно, е апсолутно Фондот да стане стратешки купувач на здравствени услуги. Како стратешки купувач на здравствени услуги, ставајќи го на прво место фокусот кон пациентите, имајќи го предвид интересот на осигурениците, во иднина Фондот ќе има одврзани раце да

Долговите на јавното здравство кон сите добавувачи изнесуваат повеќе од четири милијарди денари. Станува збор за критична состојба, Фондот се нуди како заеднички партнер со Владата, како сопственик на јавните здравствени установи, да го реши овој проблем на подолг рок, за да имаме конзистентно и консолидирано здравство во Македонија.

склучува и да раскинува договори со веќе постојните болници, независно дали тие се државни или се приватни. Преку воспоставување конкуренција во здравствениот сектор меѓу провајдерите, односно болниците да се добие подобар квалитет на здравствените услуги. Фондот ќе ги стимулира оние услуги за кои пациентите се задоволни и сè повеќе им се потребни на осигурениците.

Со актуелната идеја за приватизација на Клиничкиот центар ќе се наруши сегашниот здравствен и осигурителен систем, кој според моментните показатели, намерно се турка во пропаст, за подоцна да биде откупен од страна на одредени олигарси или странски фондови. Во овој момент не постои правна регулатива која ќе ги регулира односите меѓу осигурениците и приватните сопственици на терцијалното здравство...

ТРЕНКОСКИ: Нема приватни сопственици на терцијално здравство, и "Ре-медика" е само секундарна дејност. Кај нас тоа е многу специфично и апсолутно е тема за Министерството за здравство, а не за осигурениците. Инаку, било каква распределба на било кои јавни здравствени установи нема влијание врз осигурениците, односно Фондот и осигурителниот систем на Фондот, каде што имаме задолжително здравствено осигурување, не е врзан со сопственоста на болниците и со нивното реконструирање, односно нивното реструктурирање е во исклучителна надлежност на ова Министерство, при што ние се фокусираме само на услугите кои тие ги нудат.

Нивото на квалитет на здравствените услуги е незадоволително и сите мислиме дека мора да се направи нешто за драстично да се подобри квалитетот кој им се дава на осигурениците. Основниот принцип се етика, доверба, ригорозно штедење и максимална ефективност, што значи колку што е можно со помали средства да се добијат врвни здравствени услуги.

Ќе истраеме на патот кој сме го почнале, апсолутно мораме да ги отстраниме сите злоупотреби на службените положби, кои очигледно, според затекнатите состојби, не биле ниту мали, ниту незначајни во здравството. Напротив, според објективните анализи недвосмислено се смета дека здравството е најкорумпираниот сектор во Македонија. Очекуваме дека сега на раководни функции ќе бидат луѓе со комплетно нови морални погледи за да можеме во интерес на осигурениците да воведеме нови поквалитетни здравствени услуги.

Значи, Фондот за здравствено осигурување на Македонија е заинтересиран да се нудат врвни здравствени услуги, а на кој начин тоа ќе биде изведено, дали во терцијалната дејност, нас не нè засега и ние само бараме услугите да бидат изведени на најдобар можен начин. Кој модел ќе го избере Министерството за здравство како сопственик сепак е одлука на ова надлежно Министерство.

Аналогно на тоа ќе се појави нова дисхармонија во односите меѓу ЈЗО и ФЗОМ од една страна, а од друга страна меѓу Фондот и приватните болници. Се размислува ли за бесплатни акционерски пакети кои ќе бидат наменети за осигурениците, бидејќи со нивни пари тие се градени и опремени? Нема ли токму поради ова осигурениците да побараат да се намали ставката која се одделува за здравствено осигурување, ако по приватизацијата ќе треба да го плаќаат своето лекување, односно кога евентуално би се појавил случај да им биде поевтино по здравје да одат во странство?

ТРЕНКОСКИ: Фондот за здравствено осигурување на Македонија ќе се фокусира на осигурениците, значи ќе го финансира сè она што ќе го подобри квалитетот, а ќе ги намали трошоците, независно од другите фактори, односно од сопственичката структура. Сопственичката структура во било која болница не е работа на Фондот, работа на Фондот е да обезбеди максимална ефективност на здравствените услуги, односно најголем квалитет за намалку пари. Сè она што ќе води кон намалување на трошоци и подобрување на квалитетот, Фондот ќе го поддржи.

Дали Фондот ќе обезбеди доволно пари за плати во здравствениот сектор, се најавуваат тужби? А како ќе се најдат пари за нови инвестиции и вложувања?

ТРЕНКОСКИ: Сè ова ќе се постигне преку ригорозни штедења и ригорозна контрола на здравствениот денар. Би истакнал дека се надевам оти наскоро нема ние да бидеме тие кои ќе ги обезбедуваат платите во здравствениот сектор, односно се планира Фондот да воведо едно ригорозно реструктурирање и плаќање на здравствените услуги, а не плаќање на плати. При таква реорганизација на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, која мораме да ја направиме, очекуваме самите директори на јавните здравствени установи да си ја преземат одговорноста за доделување плати и за други трошоци за вработените.

Што Ви остави како негативно, односно како позитивно наследство ексдиректорот на ФЗОМ, Никола Пановски, кому му се префрлаат неколку работи?

ТРЕНКОСКИ: Ревизијата во Фондот веќе е завршена, направена е, ние имаме внатрешна ревизија, а ја очекуваме и ревизијата од Државниот завод за ревизија. Најверојатно ќе обезбедиме и една екстерна ревизија, така што тоа сè ќе биде јавно објавено. Инаку, за било кои други работи, кои се зборуваат, би сакал да му се обратите на претходниот директор.

Фондот за здравствено осигурување на Македонија му исплатил и ќе му исплати значителна сума на "Зегин", повеќе од 2 милиона евра, планирани и исплатени, и ние ќе се бориме да ги вратиме, бидејќи се работи за многу сомнителен случај на исплата на пари од граѓаните. Тоа не е во интерес на осигурениците, а точно е дека Фондот е олеснет за огромни суми.

На кој начин сега ќе се врши изборот на оние кои ќе ги снабдуваат здравствените институции со секаков потребен материјал?

ТРЕНКОСКИ: Набавките веќе се во клиниките и нив не ги извршува Фондот. Ние имаме некои книги како да се намалат трошоците за набавка на лекови и потребен материјал, медицинска опрема, но сепак би ве замолил да почекате тоа да го усогласиме со Министерството.